

جامعه‌شناسی نگاره شیخ صنعان و دختر ترسا از آثار عصر زندیه

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۸/۱۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۸/۲۰

کد مقاله: ۴۰۹۵۴

سمانه کاکاوند^۱

چکیده

نگاره‌های بسیاری با موضوع «شیخ صنعان و دختر ترسا» از دوران زند و قاجار برجای مانده است. چرایی تکرار این نگاره در ادوار ذکرشده مطالعات ژرفی را نیاز دارد. در پژوهش حاضر سعی شده یکی از نگاره‌های شیخ صنعان متعلق به دوره زندیه با تکیه بر نظریه بازتاب ویکتوریا الکساندر مورد کندوکاو قرار گیرد. این مقاله با استفاده از منابع کتابخانه‌ای و روش تحلیل محتوای بصری به نقد جامعه‌شناسانه نگاره شیخ صنعان و دختر ترسا که در عمارت هفت‌تَنان شیراز وجود دارد، پرداخته است. جامعه آماری موردبررسی به صورت غیر تصادفی، نگاره شیخ صنعان و دختر ترسا را دربرمی گیرد. دستیابی به ایدئولوژی، باورها، عقاید و سنت‌های رایج در دوره معاصر اثر از طریق مطالعه جامعه‌شناسانه اثر هدف این بررسی است. نتایج نشان می‌دهد که تمامی شاخصه‌های هنری، فرهنگی و اجتماعی حاکم در این نگاره بازتاب شده است. همچنین موضوع این داستان از موضوعات موردعلاقه عصر زند بوده است. این نوع مطالعه متن یا اثر برای خوانش آن و دستیابی به لایه‌های پنهان اثر می‌تواند شاخص باشد و احتمالاً به حوزه‌های دیگر هنر و علوم اجتماعی نیز تعمیم‌پذیر خواهد بود.

واژگان کلیدی: رویکرد بازتاب، شیخ صنعان و دختر ترسا، عصر زند، نقد جامعه‌شناسانه، ویکتوریا الکساندر

۱- استادیار گروه فرش، دانشکده هنرهای کاربردی، دانشگاه هنر، تهران، ایران